LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN

Redakcija-Editorial Office: Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b) — Iznāk divi reizes nedēlā — Published twice a week.

Nr. 8 (10) — Authorized by Military Government and UNRRA — Dillingenā, 1946. g. 30. janvārī

Jānis Goldmanis,
Latvijas bij. kara ministrs un Krievijas Domes un Satversmes sapulces loceklis.

Es atbildu „Die Neue Zeitung" redakcijai

Jūsu laikraksta 4. janvāra numurā teikts: „Kāds amerikāņu Militārās valdības oficiāls ziņojums pasvītro, ka lielākā daļa no Baltijas valstīm nākušo bēgļu atbēguši Vācijā savu simpatiju dēļ pret nacionālsociālismu un arī šodien nemaz neslēpj šādu noskaņojumu." Tas ir pilnīgi nepareizi un netaisni. Kad mūsu zeme bija viens vienīgs karalauks, tīts ugunīs un ložu krusā, kad vācu karapulki dedzināja un postīja itin visu, kur tik vien tika klāt, it nebūt nevadoties no stratēģiskām vajadzībām vien, kad nekur nevarēja rast patvērumu, tad gluži dabīgi, ka cilvēks bēg no tādas vietas. Pie visa tā vēl pievienojās tas, ka vācu iestādes kā ar slotu tīrīja visu mūsu zemi tīru no palikušājiem cilvēkiem. Tā Rīgā 1944. gada oktobra pirmajās dienās veselus kvartālus ielenca un cilvēkus, kaut tie atrastos vai rīta kurpēs uz ielas, dzina uz kuģiem, lai vestu tos uz Vāciju. Kad nacionālsociālistiskā Vācija, slēpdama ārpasaul., ka tā, kā okupācijas vara, izdara piespiedu mobilizāciju okupētā zemē un ar kara tiesu palīdzību organizē „brīvprātīgos", tad vai tas lai būtu bijis apstāklis, kas varētu radīt simpatijas pret šādu „brīvprātības" falsifikāciju no nacionālsociālistiskās Vācijas puses? Savās cerībās vīlās tie, kas pa visiem celiem bija sabēguši Kurzemē, tas ir Latvijas dienvidus dalā, cerībā, ka varbūt tur varēs rast iespēju doties uz Zviedriju. Uz Zviedriju laimējās aizklūt tikai kādiem 5000 cilvēku, jo vācu iestādes uz jūras tik cieši noslēdza šīs iespējas, ka tur varēja noklūt vienīgi tad, ja riskēja ar savu dzīvību.

Par Kurzemē sabēgušajiem nāca viens par otru bargāks vācu rīkojums: jābrauc uz Vāciju. Netrūka arī turienes vācu noteicēja Hāna rīkojuma, ka mežus pārmeklēs ar suņiem. Vietējiem iedzīvotājiem piedraudēja ar apcietināšanu, ja tie pie sevis slēps mežos sabēgušos cilvēkus. Un tomēr latvieši aizvien vēl kavējās atstāt savu zemi, zinot, ka karojošā Vācijā tie būs ne mazāk bīstami padoti kara darbībai. Tā kā tai pat laikā no austrumiem nākošie karotāji arī neapstājās, — to pusē palikt nevarēja, atceroties agrākos launos piedzīvojumus 1919. un 1940. gadā, — tad ar vissmagāko sirdi latviešiem bija jādzeŗ visrūgtākais likteņa kauss un jādodas uz Vāciju.

Latvieši nojauta, ka karš vairs ilgi nevar turpināties, jo vācu armijas sabrukums bija saredzams pat aklam, un tad viņi varēs patverties angļu, amerikāņu vai franču aizsardzībā.

Ja tagad latviešiem jādzird, ka viņi „simpatiju dēļ pret nacionālsociālismu" atbēguši uz Vāciju, tad tas liecina vienīgi to, cik vājas zināšanas ir tiem, kas to saka par mūsu tautas attiecībām ar Vāciju.

Ir jāzina, ka latviešu tauta vairāk kā 700 gadu pieredzējusi vāciešus nokalpinām un verdzinām latviešu paaudzi pēc paaudzes; jāzina, ka neviena tauta pasaulē nav vairāk rūgtuma un naida ielikusi pret vāciešiem, savās desmitiem tūkstošu skaitāmajās tautas dziesmās, kā tieši latviešu tauta. Mēs savu augstāko kara ordeni esam nodibinājuši, vadoties no teiksmainajām varonības cīņām, kādas latviešiem bijušas pret vācu bruņiniekiem, un nosaucām šo ordeni varoņa vārdā.

Jāzina, ka vācu okupācijas vara Latvijā 1944. g. 2. oktobrī deva rīkojumu, ka visiem no 1906. — 1912. g. dzimušiem latviešiem jāierodas mobilizācijas komisijās, lai viņus ieskaitītu vācu armijas dienestā. Bija noteikums, ka latviešus no šā pienākuma **var atbrīvot tikai tad, ja tie atstāj Latviju** un dodas uz Vāciju. Jāzina,

(Beigas sk. 2. lappusē)

Pret mūsmāju „lemšanas" maniju un uzdevumu pārprašanu

9 mēneši mūs šķir no pirmajām cerību un arī neziņas dienām, kad kapitulējušā Vācijā arī mēs, latvieši trimdā, sākām no jauna cīnīties par savām cilvēku un darba tiesībām. Tas nebija un nav viegli, jo atbrīvotājai okupācijas varai tad nebija īstas skaidrības, ko iesākt un ko atļaut Vācijā no tik daudz un dažādām zemēm savestajām pārvietotām personām. Mūsu kopības un organizētības sākotnējām pārstāvībām, gan ne visur vēlētām, bet tautiešu visumā akceptētām, jau pēc nepilniem 3 mēnešiem nācās piedzīvot kā amerikāņu, tā arī angļu iestāžu oficiālās atzīšanas atsaukumu. Ārēji tas tā palicis vēl līdz šim brīdim. Mūsu iekšējā sadzīvē un arī attiecībās ar mūsu visu aprūpētāju — UNRRA's vadību uz vietām tagad daudz gadījumos mūsu pašu izraudzītie pārstāvības organi par laimi bauda cerēto atbalstu un pretimnākšanu. Tas uzliek jo lielas pienākuma, pašaizliedzīga darba grūtību un veselīga saprāta saistības. Mūsu pārstāvības organu un to locekļu — vēlētu vai ieceltu amatpersonu rīcība sīkākās ikdienas lietās un nozīmīgākos gadījumos, kad mums rodas izdevība līdzrunāt, ierosināt un kaut vai tikai lūgt kaut ko pašu un pārējo tautiešu labā, ir spogulis un mēraukla, pēc kā novērtē visu mūsu stāju un morālu vērtību. Tāpēc tik liela mūsu vēlēšanās, lai mūs pārstāvētu aktīvi un zināmi cilvēki ar labu vārdu un darba spējām, jo ar to mēs ceram, ka būsim cēlušies vismaz izredzēs uz nākotnes drošāku nokārtojumu, bet tagadnē uz mūsu ikdienas vajadzību un vēlējumu labāku piepildījumu.

Emigrācijas dienu vienmuļums, bet reizē ar to arī kārtējo problēmu ļoti mainīgās atrisinājuma iespējas mūsu vidū radījušas diezgan īpatnu nostāju. Mēs esam sapratušies vismaz tajā ziņā, ka mums jābut kādām pārstāvībām — komitejai vai vismaz nometnes vadībai. To prasa pati dzīve. Tanī pat laikā vienas vai otras pārstāvības tik bieži neauglīgais darbs daudz vietās nogurdina vai savā piespiestajā maznozīmīgumā liekas mazāk vērtīgs tieši spējīgākajiem, aktīvākajiem un garīgi saturīgākajiem no mūsu vidus — mūsu pārbaudītājiem valsts un sabiedriskiem darbiniekiem, akadēmiskiem spēkiem, saimnieciskās dzīves pārstāvjiem un citu nozaŗu vadītājiem un lietpratējiem. Viņi bieži atsakās kandidēt sabiedriskās dzīves uzticības amatiem un atturas no tiešas līdzdalības emigrantu ārējas reprezentēšanas un pagaidu vadības jautājumos. Dažuviet tas bijis par iemeslu tam, ka mūsu pašu pārstāvības organos — komitejās un komisijās jaievēl, volens nolens, tie paši nedaudzie kandidāti, kas bijuši ar mieru vai arī pavisam īpašu personīgu apsvērumu dēļ ļoti vēlējušies kļut par mūsu lielāku vai mazāku sadzīves kollektīvu reprezentantiem. Un cik nav piedzīvots, ka tieši šādi „pilnīgi likumīgi ievēlēti" tautiešu pārstāvētāji atnes savu vēlētāju kopai vairāk vilšanās nekā apmierinātības un prieka. Savu uzdevumu pārprašana, personīgās godkāres apmierināšana un vispārībai domāta darba ignorēšana vai pat aizkavēšana un nonicināšana, ja vien tas kaut kādā ziņā neatbilst šādu nejaušības un gadījuma „amatpersonu" saprašanas līmenim vai patmīlībai, — tās reizēm ir negatīvās parādības, kas atsevišķās vietās pat sagandē tautiešu kopējas attiecības un saticību nometnes vai latviešu kolonijas dzīvē. Ja viss tas nepieņem pārāk launus atveidus, mēs samierināmies arī ar to, savā vidū nopukojamies par nepadevušamies vai citādi nelāga „komitejas kungiem", laujam dzīvei ritēt tālāk un nākošās vēlēšanās — ievēlam dažreiz tos pašus, kas mūs neapmierināja, jo, lūk, nav locekļu dzīves un darba jautājumos. Patvalīga vai ļaunprātīga rīcība tādās reizēs apdraud un kaitē ne tikai personām, kuŗas klūst par tās objektu, bet arī dažam labam pasākumam, kas lieti un svētīgi kalpo atsevišķai tautiešu kopai vai pat visiem emigrācijā esošiem latviešiem.

Tāda gadījuma ilustrācijai lai būtu „B(4)ALK" uzbrukums „Latviešu Vēstnesim" un man, tā izdevējam un atbildīgajam redaktoram, ar „apkārtraksta nr. 8." ko lasītāju informēšanai sniedzām 26. janvāra numurā. Gribētos to izskaidrot mazāk ar ļaunprātību, kā ar vienkāršu pārprašanu vismaz tādā ziņā, ka „apkārtraksta" parakstītājiem vai viņu līdzlēmējiem trūcis pietiekamu zināšanu svešā, kaut arī tagad oficiālā — angļu valodā.

1944. g. 7. decembrī atteicos no paša radītā un rediģētā laikraksta „Bavārijas Latviešu Vēstnesis" vadības pēc tam, kad Bavārijas apgabala Latviešu komitejai Minchenē biju piedāvājis paša noskaidrotas un pilnīgi reālas iespējas mazā laikraksta paplašināšanai, bet saņēmis sēdē piedalošos komitejas locekļu noraidījumu. Dažu savu locekļu iespaidā šī pati komiteja, gan citā sastāvā, jau iepriekš bez sazināšanās ar redakcijas vadību bija „iecēlusi" par vienu no redaktoriem kādu komitejas locekli, nosakot tam arī pienācīgu algu no laikraksta ienākumiem, kaut arī šī persona redakcijas darbu nemaz nestrādāja. Lai līdzīga rīciba nebūtu kaut kādā veidā piesaistīta man arī pēc atteikšanās no laikraksta vadības, nodevu spiestuves vadītājam sākumā Militārās valdības preses dalai adresēta paziņojuma (angļu valodā) norakstu, kuŗā norādiju, ka turpmāk laikrakstā vairs nedarbojos un to izdot ar manu vārdu, mieŗt mani par galveno redaktoru, var tikai ar manu īpašu piekrišanas rakstu. „B(4)ALK" apgalvojumi par manu atteikšanos Militārā valdībā no laikraksta izdošanas atļaujas (dīvainā kārtā „apkārtrakstā" pieminēta iestāde, uz kuŗu nemaz neattiecas šāda laikraksta atļaujas lieta), atkārtojot to divi lāgi, ir ļaunprātīgs izdomājums. Nepatiess ir apgalvojums par pieminētās atļaujas izsniegšanu Bavārijas apgabala latviešu komitejai resp. Latviešu aprūpības birojam Minchenē, jo atļaujas saņemšanas laikā šādu organizāciju vēl nemaz nebija. Atļauju pag. gada augusta sākumā, lai cik toreiz tas šķita neiespējams un fantastisks, dabūju pēc paša iniciātīvas. Nekavējoties to piedāvāju kopējai reālizēšanai toreizējai Latvijas Nacionālai komitejai Bavārijā, kā tas atzīmēts arī tās sēžu protokolu grāmatā un visas komitejas apstiprināts.

Cik tas bija darīts pareizi vai nē, to var raksturot manas pag. gada oktobrī red. J. V. L-ā un red. V. S. H-ā rakstītas vēstules, kuŗās valsirdīgāk stāstīju: — Ar manu laikrakstu gājis raibi. Pašā sākumā bija kīviņš ar komiteju, bet vēl ne par tādu laikrakstu, kāds iznāca mans „BLV". Komitejas vīri, neskatoties uz to, ka es jau vasaras sākumā gribēju rast iespējas laikraksta izdošanai (tad mani atrunāja X., jo komitejai visā tās darbā neesot neviena cita, kas prastu sazināties un saprasties ar amerikāņu iestādēm), bija kā sazvērējušies, ka projektējamās „avīzes" vadība jādod kungam R. Bija domāts izdot tikai uz rotātora novilktu lapu. Tas man likās par maz. Viens pats mēģināju laimi, apmeklēju amerikāņu iestādes un, vai nu nejaušības vai arī kāda noteicēja amerikāņa labvēlības pēc, dabūju atļauju izdot pārvietotām personām - latviešiem un parakstīt iespiestu informācijas biletenu. Ar šo gandrīz vai necerēto koncesiju piedāvājos komitejai: ja vēlaties, tā ir mūsu kopējā rīcībā, lai varētum kopēji kalpot ar informāciju latviešu bēgļiem. „Kungiem" šāds problēmas atrisinājums laikam nemaz nebija pa prātam, bet iespiestais laikraksts arī viņiem likās vērtīgāks, kaut arī kāds komitejas loceklis sevi jau bija iecēlis par rotātora lapas „virsredaktoru" u. t. t. Un tā tas sākās: 10 nedēļu cīnījos viens pats, bez telpām, bez vienas palīga, pat ne mašīnrakstītajas nebija (un nav vēl). Daži komitejas locekļi, cik vien varēdami, laikraksta tapšanu un augšanu ignorēja, bet kad bija redzams, ka mazais organisms var sākt dot pat materiālu pelņu, tad centās manā darbā iemest pa sprungulītim lielās „bažās", ka visa „lielā pelna" tikai nepaliek man vienam pašam. Nogāja pat tik tālu, ka kungs X. uzņēmās revidēt manis pa pusotra mēnešiem pirmo reizi izcenotos laikrakstiņa honorāru numurus, nokonstatēja, ka honorāri esot par augstiem, ka par visiem rakstiem honorāru nemaz nedrīkstot maksāt un ka tāpēc tie esot jāmainot. Kad parastā nevalā (vienam pašam esot, redakcijas darbs atņēma dienas un naktis) atkal uzmeklēju kungu X., tad izrādījās, ka viņš jau aizbraucis uz citu vietu jaunā amatā, gan iepriekš iekasējis naudu par saviem mazā laikrakstā iespiestiem darbiem pēc tām pašām „pārāk augstām" honorāru likmēm, bet aizvien vēl aizturējis maksājumus citiem. Komiteja palika bez sava kunga X., bet man bija vēl jāgaida, lai par savu darbu paša izcīnītā laikrakstā saņemtu pirmo naudu un honorāru pēc nostrādātiem divi mēnešiem. Citādi nekas daudz negrozījās: laiku pa laikam man, kas tīri nominali vēl skaitījos arī par komitejas locekli, piesūtīja pa aizmuguriski pieņemtam „vienprātīgam" lēmumam, ka laikrakstā man jādarot tas vai cits, ka informācijas izvēlē es nedrīkstot nevienu vārdu pieminēt par dzīvi mūsu tēvzemē, ka komiteja attiecībā uz

(Beigas sk. 3. lappusē)

Guēns - Francijas valsts prezidents

Francijas ceturtās republikas satversmes sapulce 23. janv. ar 497 no 555 balsīm par Francijas valsts prezidentu ievēlēja augumā sīko 61 g. v. sociālistu Fēliksu Guēnu (Gouin). Guēns kopš pag. gada oktobŗa bija satversmes sapulces prezidents un valsts prezidenta amatā tagad ir pēctecis ģen. Šarlam de Gollam, kas no šī posteņa atteicās 20. janvārī. Valsts prezidenta jaunajās vēlēšanās par de Gollu bija nodotas tikai 3 balsis, par mirušā „Francijas tīģeŗa" dēlu Marselu Klemanso 35 un par zemnieku partijas līderi Žaku Barkū 17. Guēnu atbalstīja visas 3 lielākās partijas — komūnistu, sociālistu un pretestības kustības „MRP". Viņš bijis franču parlamenta loceklis jau kopš 1924. g., bet vācu okupācijas laikā nostājās pret Višijas valdību un aizbēga uz Angliju, aktīvi darbodamies pretestības cīņā. Guēns studējis jurisprudenci, bet nekad nav praktizējis. De Golls viņu bija iecēlis komisijas priekšgalā, kuŗai bija jāizstrādā padomdevējas sapulces satversme, un par šīs sapulces prezidentu viņš kļuva 1943. g. novembrī.

The Stars and Stripes

Atbrīvoti no gūstekņu nometnes Dachavā

Pirms dažām dienām no vācu „SS" gūstekņu nometnes Dachavā atbrīvots 41 latviešu karavīrs. Nometnē vēl palikuši 79 latvieši, kas tur atrodas jau vairāk mēnešu. Šoreiz atbrīvoti kareivji un dižkareivji. Šie mūsu tautieši izkļuvuši no nometnes reizē ar lielāku skaitu vāciešu. Ir izredzes, ka amerikāņu militārā komisija tuvākā laikā gūstekņu atbrīvošanu turpinās, un no Dachavas nometnes izkļūs arī pārējie latvieši.

Mūsu karavīru dzīves apstākļi Dachavā, salīdzinot ar pirmajām dienām, tagad ir labi. Latvieši apvienoti kopējā rotā. Rīko pat priekšlasījumu vakarus. Trūkst vienīgi informācijas par pasaules notikumiem un mūsu tautiešu dzīvi. Pēdējā laikā gan izdevies saņemt dažus latviešu laikrakstus. Uzturs labs. Visi latviešu karavīri nodarbināti un par to saņem atalgojumu. Viens no tikko atbrīvotajiem tautiešiem nometnes darbā nopelnījis 42 dolaru. Nometni atstājot, katrs saņem 40 marku cela izdevumiem braukšanai pie piederīgiem.

— ts.

Tas mums lika doties trimdā

Latviešu strēlnieku tēvs Jānis Goldmanis savā rakstā — Es atbildu „Die Neue Zeitung" — jau min par vācu okupācijas varas pavēli visiem latviešiem 1944. g. oktobrī, pēc kuŗas latviešu vīriešiem vai nu vajadzēja stāties vācu bruņoto spēku kalpībā vai arī jāizbrauc uz „Lielvāciju".

Mums nupat piesūtīts rīkojuma teksts, kas parādījies vācu okupācijas laikā Rīgā iznākušā laikraksta „Tēvija" 1944. g. 10. oktobŗa 241. n-rā, t. i. 3 dienas pirms vāciešu okupantu galīgās padzīšanas no Latvijas galvaspilsētas un Rīgas noklūšanas bolševiku varā.

Rīkojuma teksts ir šāds:

„Iesaukšana kaŗa dienestā

1) 1900.—1905. gados dzimušajiem latviešiem nekavējoties stājas spēkā kaŗa dienesta pienākums.

2) Kaŗa dienesta pienākumam paklautajiem 1900. līdz 1918. gados dzimušajiem vēlākais š. g. 11. oktobrī plkst. 12.00 jāierodas Rīgas pilī, ņemot līdzi savas personīgās mantas. Tos iekļaus dzelzceļa būves darbos Kurzemē. To piederīgie ar savām mantām var pievienoties transportam. Pienākumam ierasties nav paklauti:

a) ostas darbos nodarbinātie;

b) dzelzceļa dienestā esošie;

c) elektrības un ūdens saimniecībā nodarbinātie;

d) tie, kam līdz š. g. 10. oktobrim plkst. 20-tiem ir iespēja izbraukt uz Lielvāciju.

Šīs pavēles neievērošanas sekas būs smagākie sodi pēc pastāvošiem kaŗa laika likumiem.

Jeckeln,
SS-obergrupenfīrers
un policijas ģenerālis.
Rīgā, 1944. gada 9. oktobrī."

Šveicieši ziņo par baltu izdošanu

Bernes radiofons ziņo, ka 23. janv. sākta Zviedrijā internēto atlikušo vācu un baltu bijušo karavīru izsūtīšana uz krievu okupācijas joslu Vācijā.

Arvien vairāk vāciešu ieplūst amerikāņu joslā

Amerikāņu Militārās valdības ģenerālštābs 19. janv. paziņoja, ka jaunnedēļ amerikāņu okupācijas joslā Vācijā no Čechoslovākijas un Ungārijas ieradīsies pirmais vilciens ar pārvietojamiem vāciešiem no tiem 2,25 milj. vāciešu, kuŗus šīs valstis izraida. Visās četrās okupācijas joslās izvietos no Austrumeiropas izraidāmos 6,5 milj. vāciešu. Katrs vilciens, kas iebrauc amerikāņu joslā, ved pa 1000 cilvēku ar visminimālāko bagāžu.

The Stars and Stripes

Es atbildu „Die Neue Zeitung" redakcijai

(Turpinājums no 1. lappuses)

ka pirmajā pasaules karā, kad lika pirmo pamatu tagadējā otra kara uzvarai, latviešu brīvprātīgie strēlnieki, kaŗodami plecu pie pleca ar amerikāņu, angļu un franču karavīriem, veica tādus brīnumdarbus, ka Sabiedrotō prese to izteica vārdos: „Latviešu strēlnieki ir tik daudz vērti, cik viņi paši zeltā sver."

Tāpēc mēs, še emigrācijā esošie latvieši, vecie strēlnieki un visi pārējie, frazes par simpatijām vācu nacionālsociālismam izjūtam par netaisnāko un asāko dūrienu mūsu sirdīs.

Tālāk: „Baltijas tautību bēgļi bez tam atbildīgi arī par lielāko daļu noziegumu, kuŗus sākumā pierakstīja pārvietotām personām no citām zemēm un kas pēdējā laikā iedzīvotājus amerikāņu joslā padarīja nemierīgus."

Nē! Ne tikai katrs vārds šajā apgalvojumā ir nepatiesība, bet pat katrs burts! Katrs latviešu bēglis varōs pateikt, kādas tautības ir tie, kas šādus noziegumus še izdarījuši. Tie nav balti. Lai mēģina pierādīt to ar kādu vien grib statistiku. Visi dati būs pret līdzīgu apgalvojumu. Ja to prasījusi teikt politika, tad ar to vien patiesību nevar apslēpt. Katrs bēglis zinās teikt, ka ne balta roka bija tā, kas tūkstošiem bēglu viņu bēglu gaitās atņēma pulksteņus un novilka gredzenus no pirkstiem.

Tālāk: „Krievija izrādījusi interesi, kas nav tālu no pieprasījuma, panākt uz Vāciju aizbēgušo latviešu, lietuviešu un igauņu atpakaļsūtīšanu." Par to es nešaubos! Jābrīnās vienīgi par to, kāpēc tad tādas ilgas pēc tik „noziedzīgiem elementiem", kādi esot balti?

Daudz kas mums paliek neizprotams, redzot, ka neievēro taisnības principus. Un tomēr jāsaka: cik ilgi vien nezudīs ticība, ka demokratija nav tikai jauka izkārtne, bet mūžīgas un nevis laikmetīgas vienlīdzības un taisnības augstākais bauslis, tik ilgi arī latvieši cerēs un gaidīs, ka viņi atkal redzēs atjaunotu un neaizsegtu ar nedemokratiskām sakroplotām balsošanām to, kas pirmā pasaules kara beigās reiz ir radīts ar Amerikas, Anglijas un Francijas atbalstu, — Latvijas brīvo valsti. Latvieši vienmēr svētus turēs triju ASV prezidentu — Vilsona, Rūzvelta un tagad arī Trumena pasludinātos principus par tautu pašnoteikšanās tiesībām.

Kuģiem, kuŗus gatavojot it kā mūsu pārvešanai pāri tālām jūrām, ir jādodas uz mūsu dzimteni— Latviju, kad tā būs atjaunota tāda, kāda tā sākās 1918. gadā. Tad mēs, latvieši, būsim pateicīgi mūsu likteņa stūrmaņiem tik ilgi, kamēr vien pie debesīm spīdēs saule.

Jebkuŗš citāds lēmums latviešu tautai būtu nāves spiedums.

„Mēs gribētu raudāt, bet nav vairs asaru"

Latvijas pareizticīgie meklē atbalstu pie Vispasaules pareizticīgo patriarcha

Angļu okupācijas joslā Vācijā latviešu pareizticīgo garīgā aprūpe atrodas māc. Valdemāra Šķiliņa pārziņā. Nesen viņš nosūtījis plašu iesniegumu Vispasaules pareizticīgo Konstantinopoles patriarcha vietniekam Vakareiropā — eksarcham mētropolītam Germanosam Londonā. Mētropolīts Germanoss priekš otra pasaules kaŗa pats apmeklējis Latviju un labi pārzina mūsu valsts un tautas dzīvi. Viņam nogādātajā latviešu pareizticīgo iesniegumā ziņots par notikumiem latviešu tautas dzīvē pēc 1939. g., latviešu piedzīvoto netaisnību, mocībām laupīšanām, par latviešu mobilizēšanu vācu okupācijas laikā un patvalīgu iedalīšanu „SS" vienībās.

„Mēs gribētu par to visu nedomāt, bet to nespējam", teikts iesniegumā. „Mēs gribētu raudāt, bet nav vairs asaru. Tikai sirdis bezgalīgās sāpēs dreb par tautiešiem, kas vēl tagad vergu darbos padoti rupjai varai un lēnai nāvei, kaut arī mūsu un daudzu tūkstošu jau noslepkavotu latviešu vienīgais „noziegums" ir bijusi tieksme strādāt godīgu darbu un mierīgi dzīvot, bez svešu varu uzmācības pašiem savā, patiesi demokratiskā valstī." Iesniegumā norādīts arī uz traģēdiju, kas novembrī un decembrī piemeklēja Zviedrijā internētos baltu kaŗavīrus, par viņu pašnāvībām un šausmām, kas neizbēgami sekos viņu izdošanai. Tieši šie notikumi stāsta rūgto un smago patiesību par visu mūsu likteni, kas pasaulē vēl daudziem nezināms un nesaprotams.

Konstantinopoles patriarcha vietnieku latviešu pareizticīgie mūsu Kunga Jēzus Kristus vārdā lūdz darīt visu iespējamo latviešu trimdinieku un jo sevišķi latviešu kaŗavīru labā, gādājot par kaŗavīru atbrīvošanu no gūsta un veicinot latviešu un vispār baltu tiesību un cilvēcīgas taisnības atgūšanu ar pareizticīgo baznīcas informāciju pasaules presē un sabiedriski politiskiem darbiniekiem. Latvieši vēlas tikai vienu: tiesības dzīvot savā zemē bez bailēm. Baznīcas rūpēšanās par to būtu žēlastība bērniem, kas piespiesti būt trimdā, kuŗu vecāki noslepkavoti vai gājuši bojā, kas palikuši bez piederīgiem un izmisuši sauc pēc palīdzības un atbalsta.

Māc. V. Šķiliņš „Latviešu Vēstnesim" raksta:

„No Latvijas iedzīvotāju kopskaita pareizticīgo kopā ar vecticībniekiem ir 15 proc. Kaŗš smagi gūlies arī pār latviešu pareizticīgo baznīcu. Ar 1940. g. tā bija padota sarkano varas atsūtīta sevišķa bīskapa patvaļai, šai varai nobīdot un ignorējot likumīgo Latvijas pareizticīgo baznīcas virsganu un sinodi. Tāds pat stāvoklis turpinājās arī vācu okupācijas laikā. Krievi izsūtīja trimdā un verdzībā ne tikai daudzus baznīcas garīdzniekus un aktīvos darbiniekus, bet pazemoja un vajāja līdz ar pārējiem latviešiem arī pareizticīgos. Tas pats bija jāpiedzīvo no vācu okupantiem. Vairākus latviešu pareizticīgo garīdzniekus vācieši ievietoja koncentrācijas nometnēs. Dzīvājos palikušie vēl tagad nav atguvuši veselību, lai varētu veikt garīdznieka pienākumus, kā tas, piemēram, ir ar Kārzdabas māc. J. Briedi, kas tagad atrodas Eslingenā. Dažiem latviešu pareizticīgo mācītājiem, kas nokluvuši trimdā Vācijā, trūkst amata un dievkalpojumu piederumu.

Uz neatlaidīgu savu garīgo bērnu lūgumu latviešu pareizticīgo baznīcas vadību atkal uzņēmies baznīcas likumīgais virsgans mētropolīts Augustīns (Pētersons), kas tagad uzturas Oldenburgā. Pēdējos gados viņš savas noteiktās un nelokāmās stājas dēļ no Latvijas abām okupācijas varām izcietis daudz pārestības un tomēr saglabājis modru un rosmīgu garu kalpošanai Dievam un savas tautas interesēm."

Mētropolīts Augustīns, kā jau ziņojām, Latvijas pareizticīgo baznīcas organizācijas darba sekmēšanai par pilnvaroto iecēlis Liepājas pilsētas valdes bij. locekli G. Freimani, kā adrese: Gigelbergstr. 3, Biberach-Riss, Württemberg (14). Sabiedrisko lietu ministrijas bij. referents māc. V. Šķiliņš Ziemelvācijā pagaidām veic arī pareizticīgo latviešu organizācijas administrātīvos pienākumus. Viņa adrese: DP Assembly Centre, Baltic Camp 515/S-4, Falkenbergsweg, Hamburg-Neugraben (24).

Chronika

Eslingenas Latviešu teātris 12. un 13. janv. tautiešiem **Mannheimā** izrādīja R. Blaumaņa „No saldenās pudeles". Prologā latviešu tautas dēls (J. Lejiņš) sacīja: „Mēs visi, kas klīstam svešumā, ar ilgu spārniem traucamies uz dzimteni." Skatītāji zāli bija piepildījuši tikai nedaudz vairāk par pusi. 17. janv. mannheimiešiem koncertu deva vijolnieks doc. Eduards Vīnerts un pianiste Mirdza Stūre. Klausītāji aplausiem neskopojās (Arturs Tīrmežs). — Halles latviešu nometnē Vestfālē 14. janv. komitejas vēlēšanās bija tikai viens ar grūtībām sastādīts kandidātu saraksts un no 226 balstiesīgiem vēlētājiem piedalījās 113. Par komitejas priekšsēdi ievēlēts A. Roze, par locekļiem A. Bēms, E. Čikste, K. Krastiņš un V. Maizītis, par revīzijas komisijas pr-di K. Zīverts, par sabiedriskās tiesas priekšsēdi K. Porietis („Mītnes Viesis" Vestfāles Hallē). — Prof. J. Šulca vadībā sākusi darboties Latvijas Sarkanā krusta Hannoveras-Lērtes nodaļa. Tās pirmajā sarīkojumā Lērtē „Čerčila" un „Rūzvelta" nometnes tautiešu vidū bija arī mīli viesi — angļu armijas pārstāvji. — Holcenas latviešu nometnē „Cerība" 400 tautiešu, komandants mērnieks H. Veldre. — Stades nometnē kopā ar 130 latviešiem mīt lietuvieši, igauņi, poļi un daži dienvidnieki. — Hamburgas Falkenbergas, Fišbekas, „Deutscher Ring" un „Zoo" nometnes pārstāvji par Latviešu komitejas priekšsēdi ievēlēja K. Stūrstepu, par locekļiem K. Tauni un E. Kanaviņu. — **Husumā** nesen apbedīja Vēru Pavasari, Valmieras prāvesta atraitni. Viņa izaudzinājusi veselu pulciņu bērnu — rosīgu sabiedrisku darbinieku. Aizgājējas šķirstu pēdējā celā nesa viņas 4 dēli — ārsts, komponists, mācītājs un jurists („Latvija" Lērtē). — **Rāvensburgā** no 18. nov. — 9. dec. latviešu mākslinieku gleznu izstādē rādīti 21 mākslinieka 165 darbi. Izstādes vērtīgākais sniegums bija prof. Aug. Annusa no Latvijas ar lielām grūtībām līdz atvestie daži lielāka apmēra darbi. Vācijā viņam radušies 6 jauni darbi („Latvju Domas" Augsburgā). — Latviešiem Čechoslovakijā pavēlēts atgriezties dzimtenē, — stāsta Rēgensburgā ieradušies prof. Auškāpa tuvinieki. Rēgensburgas gūstekņu nometnē 17 latviešu, to vidū plkv. Saulītis. Tautieši mūsu kaŗavīrus neaizmirst un piegādā pārtikas sainīšus. — Makstritē, Burglengenfeldas apriņķī Augšpfalcā decembrī izveidota jauna nometne, kur dzīvo arī 10 latviešu ģimeņu. — **Frombergā**, 1,5 km no Švāndorfas pilsētas Augšpfalcā, nometnē mītinās daži mūsu tautieši. Maza saujiņa latviešu dzīvo **Nitenavā** pie Regenas upes, **Rodingas** pilsētā apmeties chirurgs Dr. Strazdiņš (Osvalds Akmentiņš). — „BBC" ziņoja, ka ģen. Eizenhauers pēc ierašanās Vašingtonā intervijā presei, starp citu, izteicies, ka amerikāņu joslā Vācijā esot ap 80.000 bēglu — baltu, kas dokumentāriski pierādījuši savu pavalstniecību resp. nacionālitāti. Tiem stāvoklis ir skaidrs. Grūtības ar tiem bēgļiem, kuŗu pavalstniecībā nav skaidrības un kuŗus pieprasa no ārienes („Eesti Teated"). — Romas katoļu baznīcas Liepājas bīskaps Urbšs, kas pastāvīgi dzīvo klosterī Lorā pie Mainas, ieradies vizitācijā **Hanavā**. Bīskapu pavadīja prelāts prof. A. Novickis. Nometnes kapellā bīskaps vadīja svinīgu mesi un spredikī aicināja latviešus paturēt augstu morālu un reliģisku stāju, drošu palāvību uz Dievu un ticību drīz atgriezties dzimtenē. Pēc dievkalpojuma bīskaps ticīgajiem deva apustulisko svētību. — „St. Paulusstift" nometnē Neičtingā 16. janv. 222 tautieši par nometnes vadītāju ievēlēja līdzšinējo mag. phil. L. Latkovski, par viņa vietnieku agr. O. Sāpi un par otru vietnieku igauni V. Klēsmani, bet par revīzijas komisijas pr-di A. Cīruli. Nometni pēdējos mēnešos apmeklējuši 3 amerikāņu ģenerāļi, kas atzinīgi izteikušies par nometnes kārtību. Gen. Džonsons vietējai Militārai valdībai un UNRRA's direktoram pat piesutījis atzinuma rakstu. Tagad tautiešiem visas lietas jākārto vienīgi ar UNRRA's vienību, jo Militārā valdība lemj tikai par vāciešu dzīvi („Atbalss" Altētingā).

Domas un sirds

J. Sanders

Tautas gods

Latvju tauta, baltā tauta,
Radu tautu viduviete,
Dieva vesta, pasargāta
Pie Baltjūŗas, pie Daugavas,
Jaukā saules vietiņā.

Par šo godu jo vairāk
Tēvuzemi mīlosim.
Dieva zeme svēta, brīva,
Cittautai neatjemta,
Mums no Dieva dāvināta.

Tautas godu celsim svētu,
Labu godu dzīvodami:
Negodību deldēsim,
Goda darbus strādāsim,
Latvis lai ir goda vārds!

(Var dziedāt pēc meldijas Nevis slinkojot un pūstot)

„Latviešu Vēstnesi" piesūta tikai abonentiem, kas maksājumus ar pasta naudas pārvedumu nokārtojuši „Latviešu Vēstnesim" (Latvian News Bulletin) pēc adreses: Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b).

No angļu un franču okupācijas joslas nauda par abonementu piesūtāma ierakstītās vēstulēs.

Jaunus abonementus uz 2 mēnešiem (8 markas) un uz pusgadu (20 marku) izdevniecība pieņem katrā laikā un sākot ar jebkuŗu numuru. Kollektīvi abonementu pasūtinājumi atvieglo laikraksta ātrāku piesūtīšanu un ekspedīcijas darbu.

Haralds Zaļums

Nākotnes pamati

Pārrunai, — tā par šo rakstu saka Stokholmas latviešu laikraksts „Latvju Vārds".

Latviešu tautai šajā brīdī ir gaužam nopietna un gluži centrāla problēma: kas tie ir par faktoriem, kas atrodas mūsu savstarpējo nesaskaņu un škelšanās parādību pamatā, un vai tiešām nav iespējams saslēgties vienībā taisni šobrīd, kad visus neapšaubāmi vieno „vienas sāpes un vienas cerības?" — Nav šaubu, ka pamatos atrodas gluži psiholoģiskas dabas momenti: dzimtenes un māju zaudējuma, dzīves grūtību, nelūgto viesu un lūdzēju stāvokļa izjūtas, kas visus padara jūtīgus, nervozus un agresīvus. Latviešu trimdinieki tāpēc vēlētos saskatīt vienotājas idejas, vienošanās priekšzīmi savās sabiedriski izcilākajās personās. Taču taisni tās škeļas jo krasākā veidā un ar iespiestā vārda palīdzību ietekmē arī citus, kas, kā jau teikts, gaida taisni pretējo. Latviešu trimdiniekiem nav nekāds noslēpums, ka vadošo personu škelšanās iemesls ir politika resp. partiju politika. Vai gan kāds brīnums, ka tādēļ no visām malām jo spēcīgi atskan saucieni: „nost ar politiku!" „Nost" saucēji ne vien atceras dzimtenes politikas ēnas puses, bet pārdzīvo un saprot arī politikas ēnas puses vispār. Un tās, diemžēl, ir tik iespaidīgas un raksturo politikas jēdzienu daudz vairāk nekā tās pozitīvā nozīme, ka šie cilvēki ir katrā ziņā jāsaprot, jāatzīst, ka tiem ir pamats saukt: „nost". Jo politika, kā to māca mūsu laika notikumi, — galu galā taisni tās dēļ mēs esam arī še un nevis savā dzimtenē, — ir sakompromitēta, tāpat kā visādu krāsu fašisms, tāpat nacionālais, partiju, grupu un atsevišķo cilvēku neiecietīgais egoisms. Un sakompromitēta taisni tāpēc, ka tā līdz šim arvien ir bijusi taisni šī egoisma izpausmes veids, tā cīņas lauks. Tā ir kļuvusi par principu trūkuma personifikāciju, par arodu, ko raksturo tirgošanās nevien ar materālajām, bet arī ar tādām vērtībām, ko cilvēku dvēsele negrib redzēt tirgus laukumā. Demokratijas ēnas puse, ka politiskās partijas nav spiestas domāt, un jo bieži arī pavisam nedomā, par visas tautas un valsts labumu, ir tāpat jau sen pazīstama.

Ir tiesa, visā pasaulē, jo sevišķi Eiropā, šaipus demarkācijas līnijas, atgriežas pie demokratijas, kuŗā saskatāma vienīgā atveseļošanās iespēja. Politika resp. vecās politiskās partijas ar to izvirzījušās visas dzīves centrā. Tāpēc arī mums, pieskaņojoties šai konjunktūrai, daži pat ieteic kļūt „politiskākiem".

Tomēr palūkosimies ievērojamu valstsvīru izteikumos:

„Mēs piekrāptu paši sevi, domādami, ka miers iestāsies līdz ar mūsu gūto uzvaru. Tam jāliek stingrs pamats, un to mēs liksim. Tāpēc ir labi, ka mums ir principi (Atlantijas charta), par ko mēs cīnāmies."

Prezidents Rūzvelts 1945. g. 6. 1.

„Tiesībām jābūt pasaules stiprākai varai. Vienīgi tai mēs esam gatavi liekties."

Prezidents Trumens 1945. g. 25. 4.

„Mums jāmaina savas attiecības ar citiem cilvēkiem tādi, lai tie negribētu vai arī neuzdrošinātos vulgāras varas kāres vai kaislīgu ideoloģisku domstarpību dēļ uzbrukt viens otram un lai internacionālā organizācija ar savu cildeno iespaidu varētu dot pasaulei mieru un kārtību. Ir pienācis nozīmīgs brīdis pasaules vēsturē. Visiem jācenšas būt jauno cildeno iespējamību cienīgiem. Jānovērš bailes par kailo dzīvību un par individuālas brīvības un cilvēcīgo tiesību pazaudēšanu, kas tagad apdraud cilvēkus tik daudzās zemēs."

Bij. ministru prezidents Čerčils 1945. g. 16. 8.

„Lai iestātos īsts miers, vajadzīga jauna tikumiskā izjūta... Es gribu uzsvērt morālās vērtības, — ja mēs neuzsvērsim tiesības kā kaut ko absolūtu, tad mēs nevarēsim būvēt savu sabiedrību uz drošiem pamatiem... Ir tikai viens princips, kas var glābt pasauli: kristīgais princips, pēc kuŗa visi cilvēki ir brāļi."

Ministru prezidents Etlijs 1945. g. aug.

„Tagad politiskām kombinācijām gals!" Ārlietu ministra Bevina replika Potsdamas konferencē.

Jābūt akliem un nedzirdīgiem pret šiem vārdiem, lai nesaprastu to, ka cilvēcei šoreiz nav izredžu iziet no tagadējās krizes, ja cilvēki nespēs pacelties pāri politikai, kas reprezentē egoismu, kas nesaskata cilvēcīgos morāles principus un ir gatava nostāties pret tiem. Un morāles principi neapšaubāmi stāv pāri politikai, par cik **pēdējā ir un paliek politika, vienalga,** vai tā kalpo cilvēcei vai nē. Šo vispārnozīmīgo, visiem obligāto principu atrašana, labāk sakot, izcelšana tagadnes cilvēka domāšanas centrā, jo tie jau sen pazīstami, un sekošana tiem ir mūsdienu kulturālās cilvēces „būt vai nebūt" jautājums.

Uz mums, latviešiem, attiecas gluži tas pats. Mēs ticam, ka partiju politikiem ir vislabākie nodomi, tomēr mēs sagaidām no viņiem to, ko līdz šim mana visai maz: lai nevis partiju politiku, bet gan principus, par ko visi varam vienoties un kas mūs visus vieno, izvirzītu mūsu dzīves un tamlīdz arī preses centrā.

Mūsu stāvoklis idejiskā ziņā jautājumā par to, kādai savos pamatos jābūt mūsu valstij nākotnē, ir daudz labāks kā pārējai pasaulei, kur visi saprot, ka gluži pie vecās sabiedriskās iekārtas palikt nevar, bet daudziem tur vēl jāmokās ap jautājumu: iet vai neiet to ceļu, kuŗā patlaban noasiņo mūsu dzimtene. Mums ir labi zināms, kur šis ceļš aizved. Mums ir jau nācies redzēt diametrāli pretējo īstenību, kas slēpjas aiz zināmo aģitātoru monopolizētajiem jēdzieniem, kā, progress, brīviba, sociālā taisnība, labklājība u. t. t., pret kuŗu, šai gadījumā neīsto, spožumu tik vāja laba tiesa citādi saprātīgu cilvēku. Par ceļa izvēlēšanos no attiecīgas puses, izmantojot konjunktūru, notiek gandrīz izmisuma pilna aģitācija ar lozungu „tagad vai nekad". Šī aģitācija jo veikli nostāda jautājumu tā: ja pie vecā palikt nevar, jo tas rezultējies ar tagadējiem sarežģījumiem, tad jāizvēlas vienīgais jauninājums — komūnisms, tertium non datur! Taču visas zīmes rāda, ka cilvēki sāk nākt pie saprāta, ka nevar tik vienkārši pamest veco un totāli pārveidot visu dzīvi, palaujoties baumām par kāda socioloģiska eksperimenta rezultātiem, par kuŗiem nevienam nav atļauts pārliecināties.

Ar mums, kā jau teikts, ir citādi. Mums, sava gara acu priekšā skatot savas nākotnes veidošanu dzimtenē, kuŗas durvis mēs gaidām atvērtas, — un tām jātverās, ja cilvēce kaut kādas īpašas politikas dēļ negribēs sagraut pati savas dzīves pamatus, — nav jānopūlas ap tamlīdzīgām problēmām. Mums pietiek fiksēt un deklarēt tos principus, kas mums šobrīd ir pilnīgi skaidri. Šai ziņā mums jāzina, ko paturēt no vecā un kas jārada jauns. Mums jāatmet katras ilūzijas par to, ka 11 gadu pārdzīvojumiem — labklājībai un visdziļākajām cieņām — cauri gājušā latviešu tauta varētu būt gluži tā pati, kas priekš 1934. gada, sevišķi vēl tāpēc, ka brieduma gadus sasniegusi vesela jauna paaudze. Ar to mums jārēķinās, ja gribam runāt par demokratiju šā vārda labākā nozīmē. Vadītājiem politiķiem jāzina, ko domā tagadējā latviešu tauta un tās dvēseles noskaņojums. Un to, vismaz pamatjautājumos, nav grūti uzminēt. Taisni ar to, ka daudzas lietas mums visiem tagad ir daudz skaidrākas nekā pēc pirmā pasaules kaŗa, mēs esam kļuvuši gatavi, pieauguši īstai demokratijai, no kuŗas neviens latvietis šodien nebūt nebaidās, nebaidās arī, ka tās klūdas, kas to agrāk raksturoja, varētu atkārtoties.

Šai ziņā ir labi, ka visi varam vienoties par to, ka 1922. g. satversmei jābūt mūsu dzīves pamatā, bet tai ir jābūt par trauku, kuŗā jālej jauns un tīrs saturs un nevis jāskalo **vecas paliekas.**

(Turpinājums sekos)

Argentīna

Dienvidamerikas dienvidu lielāko daļu aizņem Arģentīna (Republica Argentina), kas 3.680 km garumā stiepjas no Bolivijas līdz Horna ragam un no Andu kalnu grēdas līdz Dienvidatlantikai. Tās lielākais platums ir apm. 1.500 km. Ziemeļos to robežo Bolivija, ziemeļaustrumos Paragvaja, austrumos Brazilija, Urugvaja un Dienvidatlantika, bet rietumos Čile.

Austrumos no Andiem ir milzīgi līdzenumi, kas ziemeļos apauguši ar mežiem un saucas par Gran-Čako, un neizmērojami plašas bezmežu stepes — „pampas", kuŗās audzē kviešus un ganās liellopi. Uz dienvidiem šīs pampas pāriet Patagonijas līdzenumos.

Valsts centrā, kas ir arī visbiezāk apdzīvots, klimats ar mazām variācijām ir mērens. Republikas ziemeļdaļa atrodas tropos, un tur tāpēc karsts, bet dienvidu galā ir ļoti auksts.

Arģentīnas platība ir gandrīz 2,79 milj. kv. km, ko apdzīvo, pēc 1941. g. skaitīšanas datiem, tikai 13.518.239 iedzīvotāji.

Lauksaimniecība un lopkopība ir Arģentīnas svarīgākās saimniecības nozares. Te audzē kviešus, kukurūzu, linus un auzas. Strauji attīstās cukura, vīnogu, kokvilnas un dārzaugļu nozares un to rūpniecība. Milzīgos daudzumos audzē alfalfu. Ranču — lopkopju fermu galvenā bagātība ir aitas, liellopi, zirgi, kazas un cūkas. Lopkautuvēs darbojās pēc visplašākiem apjomiem un gaļas saldēšana ir kļuvusi par Arģentīnas galveno rūpniecību. Arģentīnas labības dzirnavas nāk tūlīt aiz tās. Valsts galvaspilsētā Buenosā-Airesā atrodas pasaules vislielākā gaļas saldētava, kas ik dienas pārstrādā un iesaldē 5.000 liellopu un 10.000 aitu. Arģentīna viena pati piegādā Savienotām Valstīm vairāk par pusi no to ievedamām liellopu ādām.

Arģentīnas kalnos ir sudraba, vara un zelta ātradnes. Naftu iegūst kā valdība, tā arī privātas sabiedrības. No ārienes Arģentīna visvairāk ieved tekstilpreces, naftas izstrādājumus un kimikālijas, dzelzi, lauksaimniecības piederumus un mašīnas, stikla preces un traukus. Strauji aug civilā aviācija. Galvaspilsēta Buenosa-Airesa ar 2.470.000 iedzīvotāju ir latiņu Amerikas vislielākā pilsēta.

Tā atrodas uz Rio de la Platas krastiem, pie kam šī upe, kaut arī 270 km tālu no Atlantiskā okeāna, te ir 40 km plata. Buenosa-Airesa ir lielpilsēta ar platām, taisnām ielām, kuŗā ir 157 parki un laukumi. Janvārī, februārī un martā karstums Buenosā-Airesā ir nospiedošs.

Arģentīnas iedzīvotāji, pa lielākai daļai cēlušies no eiropiešiem, visvairāk no Spānijas un Itālijas.

Ušuaja — Tjeras del Fuego territorijas galvaspilsēta, kuŗā ierīkots Arģentīnas politisko noziedznieku cietums un izsūtīšanas kolonija, atrodas uz 55. parallēles un ar to ir vistālāk uz dienvidiem esošā organizētās valdības vieta pasaulē. Tai ir tikai 1.100 iedzīvotāju.

Spāņu celotāju atklāta 1516. g., Arģentīna palika spaņu virskundzībā līdz 1810. g. 25. maijam, kad provinces pēc sekmīgas sacelšanās nodibināja neatkarīgu republiku. Līdz 1852. g. zemē valdīja nemieri un civīlais karš. Tagad Arģentīnas republika pārvalda sevi zināmā mērā pēc Savienoto Valstu parauga. 14 provincēm ir diezgan lielas pašvaldības tiesības, pašu vēlēti gubernātori un likumdošanas iestādes. 10 territoriju pārvalda republikas prezidenta iecelti gubernātori. Arī galvaspilsētai lielvecāko iecel republikas prezidents, kam pašam jābūt katolim un dzimušam arģentīnietim. Viņu parasti ievēl 14 provinču un galvaspilsētas izraudzīti 376 elektori. Senātorus un parlamenta locekļus ievēl uz 6 gadiem, pēc kam viņus vairs nav tiesības ievēlēt no jauna. Romas katoļu baznīcu atbalsta valsts, bet arī pārējās konfesijas var brīvi darboties. Pirmizglītība, kas garīdznieku vadībā ir obligāta, iedzīvotājiem ir brīva, bet lauku novados aizvien vēl daudz analfabētu. Visā zemē ir 6 universitātes. Arģentīnā runā spāņu valodu. Naudas vienība ir papīra pezo, kas līdzinās 25 amerikāņu centiem.

Buenosā-Airesā jau 8 gadus bez pārtraukuma iznāk literārs un informātīvs mēnešraksts „Latvija", ko izdod un rediģē J. Bite. Tā adrese: Revista „Latvija", Cassilla de Correo 2366, Buenos Aires, Argentina.

The World Almanach, 1945

„Pārvietotās personas" - karaļi un princi

Tāpat kā miljoniem mazāk ievērojamu cilvēku, arī karaļiem un princiem šajos laikos ir grūtas dienas. Arvien vairāki no viņiem pievienojas tai milzīgajai pārvietoto personu armijai, kuŗai nav pašu māju.

Grieķijas princis Pēteris, šīs valsts trimdā izraidītā karaļa Georga 2. brālēns, nesen kronēto galvu stāvokli raksturoja dažos vārdos: „Monarchi mūsdienās kaut kā izgājuši no modes."

Isprazdams brīdinātāja zīmes uz sienas, Pēteris paziņojis, ka viņš klūs par vienkāršu dāņu pilsoni. Viņš izvēlējies Dāniju tāpēc, ka grieķu karaliskā ģimene tur saistīta radniecības saitēm.

Pēterim prātā, bez šaubām, ir brālēna Georga likstas, kam no Grieķijas bija jāpazūd divi reizes un pie tam lielā steigā. 1925. gadā viņam troni nolaupīja revolūcija. Pēc restaurācijas 1935. g. Georgs valdīja tikai sešus gadus, kad viņu atkal piespieda doties trimdā uz Londonu vāciešu iebrukums 1941. gadā.

Pēterim aizliegts atgriezties

Grieķijas karalim viņa lepnajā Londonas viesnīcā par kaimiņu bija kāds cits valdnieks trimdā — Dienvidslavijas Pēteris. Tas 11 gadu vecumā tronī bija pēctecis savam tēvam karalim Aleksandram 1., ko nogalināja 1934. g. atentātā Marselā. 1944. g. Pēteris apprecēja Grieķijas princesi Aleksandru, kas viņam dāvājusi dēlu.

Tito valdība Pēterim aizliegusi atgriezties Dienvidslavijā, bet vēl līdz pag. gada decembrim viņš ik mēnesi no Belgrades saņēma 32.000 dolaru, kuŗus vairs gan nemaksā. Decembŗa beigās Lielbritānija un ASV atzina Tito valdību un tā izgaisināja Pētera cerības uz atgriešanos savā tronī.

Noraidītais monarchs beidzot pazi ojis, ka viņš tagad sauksies savas cilts uzvārdā par Georgu Karageorgeviču. Viņš atstājis savu Londonas viesnīcu un ar ģimeni apmeties Anglijas laukos.

Parlaments noraida Leopoldu

Beļģu karalis Leopolds ir vēl viens bezmāju monarchs, kas tagad atrodas trimdā Šveicē. Viņš bija vācu gūsteknis no 1940. g. līdz amerikāņu karaspēks to atbrīvoja 1944. g. Leopolda palāvību uz sava troņa atgūšanu satrieca beļģu parlamenta noraidošais lēmums.

Pārējo karalisko trimdinieku vidū ir Rumānijas Karols un Albānijas Zogs. Karols, kas, ložu krusas pavadīts, 1940. g. aizbēga no Bukarestas ar savu mīļāko Magdu Lupesku, tagad ir Brazilijā. No savas pagaidu apmešanās vietas Meksikā viņš bija mēģinājis noklūt Savienotās Valstīs, lai, domājams, iegūtu naturālizācijas dokumentus, bet viņam neļāva iebraukt.

Zogs ir Anglijā ar savu pusamerikāņieti — karalieni Žeraldīnu un dēlu Aleksandru. Viņš bija piespiests atstāt Albāniju 1938. gadā, kad tā zemi okupēja Musolīni kafaspēks. Tagad — pēc Albānijas republikas proklamēšanas Zogam ir vājas izredzes kādreiz atkal klūt par valdnieku.

Bezmājnieks ir arī erchercogs Oto, kas uzskata sevi par Austrijas keizaru un Ungārijas karali. Oto ir mirušā keizara Kārla dēls. Kārlis atteicās no troņa 1918. gadā. Dažus gadus Oto uzturējās Savienotās Valstīs. Nesen viņš — cerību pilns — devās uz Austriju, bet no turienes to aši izraidīja.

The Stars and Stripes

Pret mūsmāju „lemšanas" maniju un uzdevumu pārprašanu

(Turpinājums no 1. lappuses)

laikraksta vadību „pieņēmusi" šādu vai tādu atzinumu... Un pie tam, atskaitot sīkus izņēmumus, neviens no „lēmējiem" pat nedomāja palīdzēt laikraksta tiešajā darbā. Ar kādiem pūliņiem laikraksts top, kur lai tam sagādā papīru, kas lai visu padara, — tas nav svarīgi, ka tikai laikraksts iznāk gtavs, ka komiteja godam „aprakstīta" un ka par to ienāk nauda. Biju tā apkrauts ar darbu, ka tādās reizēs tikai īsu brīdi varēju pabrīnīties, padusmoties un — turpināju vien strādāt. Nesen bija jāizcīna jauns „karš": lai atbrīvotos no uzbāzīgajiem „lapseņu dzēlieniem", biju 9. n-ram izmantojis piešķirtās atlaujas doto tiesību, — liku arī par izdevēja vārdu savējo. Komitejas darba „darītāji" bija kā uz karstām ogļēm. Par šādu „ķecerību" komiteja ar tanī atlikušiem 2 vai 3 locekļiem (pārējiem jau agrāk bija gana, izstājās vai kļuva neaktīvi) „vienprātīgi" nolēma manu jauko un tik nevainīgo bērniņu — mazo laikrakstu vienkārši iznīcināt (viens no vēlākā „apkārtraksta" parakstītājiem „vainīgo" numuru lika priekšā sadezināt visos tā 6.500 atveidos, bet otrs gribēja tos glabāt kādos drošos skapjos), katrā ziņā aizliedzot to izplatīt, un vispār labāk atteikties no laikraksta, nekā noskatīties uz cita pārāk nopietnu darbu un pašiem par pirksta nepielikšanu nesaņemt pat „virsredaktora" algu... Tieši tad Minchenē bija ieradies red. Y. Pēc viņa vēsās galvas padomiem piekāpos. Par izdevēju piekritu likt „Latviešu bēglu biroju", lai gan amerikāņu noteikumi prasa, lai izdevējs būtu konkrēta atsevišķa persona, nevis kāda organizācija, kas pie tam pie amerikāņiem nemaz nav atzīta vai oficiāla. —

Tiktāl ieskatam par laikraksta vadītāja toreizējiem darba apstākļiem. Tajos neko nemaina arī tas, ka kungs X. vēlāk vietā un nevietā piedēvē redaktoram, kaut arī vienīgam daudzu laikraksta numuru pierakstīšanā un veidošanā, tikai pelņas gūšanas nolūkus.

Un nu sāk iznākt jauns laikraksts, kas jau dažās nedēlās iemanto dzīvu atsaucību un arvien augošu lasītāju skaitu. Vai to var piecīest, vai „mēs" to lausim? — tādi jautājumi, jādomā, nodarbinājuši „apkārtraksta" sastādītājus un parakstītājus. Ka jaunais laikraksts pašreizējos apstākļos spēj izvērsties par vienu no vadītājiem iespiestā latviešu vārda organiem visiem mūsu trimdiniekiem Vācijā, tas arī skaidrs. Ja „mēs" par to nevaram „lemt" un diktēt tam priekšā, tad jāmēģina kaitēt ... Piedraudēsim ar sabiedrisko tiesu (kaut arī paši būsim pateikuši, ka tādas nemaz nav vajadzīgas, jo nosodīšanas lēmumu mēs jau iepriekš būsim „pieņēmuši" un parūpējušies to izsludināt pēc iespējas plaši). Un rodas „apkārtraksts", kam jāietekmē vismaz mūsu iekšējās sadzīves norunā „B(4)ALK" pakļautās latviešu komitejas un nometņu vadības. Tām tad nu būtu jāaizliedz jaunais laikraksts, jākavē tā nokļūšana pie tautiešiem.

Ka tieši šajā laikā tāda lemšanas un iejaukšanās manija manā un jaunā laikraksta darbā no atsevišķu, savas tiesības un uzdevumus pilnīgi pārpratušu personu puses ir, nesakot vairāk, nevietā, par to daudzi ir ar mani vienis prātis. Vai man vajadzēja atbildēt „Latviešu Vēstneša" slejās? — Par to lasītājiem ir savs spriedums. Es pateicos pirmajiem no viņu vidus, kas pēc „apkārtraksta" veidu pieņēmušas paskvilas izlasīšanas komitejās un nometnēs pasteigušies man un redakcijai piesūtīt uzmundrinājuma vārdus un izteikt savu sašutumu par garīgi nenozīmīgajiem, bet ar savu rīcību kopējai latviešu lietai trimdā launumu sagādājošiem tautiešu interešu „aizstāvētājiem". Žēl, ka pie pēdējiem šajā gadījumā jāpieskaita arī tās sabiedrībā cienījamās personas, kas, apstākļus nepārzinot, ļāvušās maldināties un „B(4)ALK" jaunajā sastāvā akceptējušas „apkārtraksta nr. 8" fabricēšanu un tālāku sabiedrības domas maldināšanu.

Ja ne citos laikos, tad vismaz tagad mums jāmācās atzīt, ka presei jābut brīvai un patiesai. Ja arī mūsu stāvokļa īpatā vērtība vēl nelauj tik plašas iespējas, kādas ir lielām un patstāvīgām Eiropas un aizjūras nācijām, tad mēģināsim atbalstīt un sargāt to mazumu, kas mums jau radies, un kaut arī tas būtu tikai atsevišķa cilvēka darba nopelns. Tikai šādā pārliecībā latviešu īstie žurnālisti trimdā var strādāt un kalpot savai tautai, jo citādi atliek nevarīgi nolaist rokas un palauties bezcerīgai neziņai un nevarībai, kas brīžiem uzmacās tik daudziem no mūsu vidus, kad vērojam un zinām citus, pat pašu cilvēkus, rīkojamies netaisni un nepiedodami.

„Latviešu Vēstneša" pirmajā numurā publicētie raksti ir kā oriģināldarbi, tā mani tulkojumi no amerikāņu preses un aizguvumi no latviešu izdevumiem ārpus Vācijas ar autoru un aizguvuma avotu norādījumiem. Tā eksemplāri iepazīstināšanai piesūtīti kā manis iepriekš vadītā laikraksta lasītājiem, īpaši to norādot, tā arī daudz citiem tautiešiem. Tanī pat numurā dota informācija par „Latviešu Vēstnesi" un manu atteikšanos no galvenā redaktora pienākumiem manis līdz tam vadītā laikrakstā.

„Apkārtraksta" parakstītāju un „B(4)ALK" (ja šāds cirkulārs tiešām izteic visu komitejas locekļu pārliecību) kopējo nolūku īstos motīvus var izskaidrot vienīgi ar neapdomātu un nekorrektu „lemšanas" kāri un savtīgām interesēm.

„Latviešu Vēstnesis", ar vai bez „B(4)ALK" cirkulāra gatavotāju labvēlības, kā līdz šim, grib un turpinās sniegt iespējami ātru informāciju un dot vietu latviešu domu, vēlējumu un cerību izteikšanai, ja vien laikraksta darbībai neradīsies nenovēršami vai launprātīgi radīti šķēršļi. Mūsu trimdas dzīves šauro iespēju robežās „Latviešu Vēstneša" redakcija un izdevniecība ar brīvu vārdu apņēmusies kalpot latviešu tautas interesēm. Šajā apņēmībā un darbā palaujamies uz mūsu lasītāju saimes aktīvu līdzdarbību un atbalstu.

Viktors Baltkājis.

PSRS un Irāna izmēģina UNO spēkus

PSRS 22. janv. UNO pilnsapulcē Londonā pārmeta Lielbritānijai, ka tā apdraud mieru un drošību, arī pēc kaŗa uzturēdama savu kaŗaspēku Grieķijā. Krievi apgalvo, ka tas izsaucis „spiedienu uz iekšējo politisko stāvokli", kas nāk par labu „reakcionāriem spēkiem". Ukrainas padomju republika tāpat apvainoja Lielbritāniju, ka tā Indonēzijā lietojot kaŗaspēku pret vietējiem iedzīvotājiem, pie tam tādā veidā, kas apdraudot starptautisko mieru un drošību. Irāna agrāk bija pārmetusi PSRS tās kaŗaspēka pielietošanu Ziemeļirānā, lai aizkavētu irāniešus no reparātistu kustības likvidēšanas Azerbeidžanas provincē. Drošības padomei Irāna pieprasa, lai tā izdabū krievu kaŗaspēku no Irānas, cik ātri vien iespējamss, un nelauj pastiprināt tanī jau esošos spēkus.

Šo pēkšņo pārmetumu un apvainojumu rezultāts, kā ziņo „AP", būs plaša mēroga pārbaudījiums lielvalstu spējām sadarboties Vienoto Nāciju organizācijas ietvaros. 25. janv. sagaidīja Drošības padomes otru sēdi, kuŗā jāizlemj kritiskās problēmas. Tuvākās dienās iespējama arī Lielbritānijas ārlietu ministra Bevina atbilde apakšnaimā sakarā ar krievu apvainojumiem. ASV ārlietu ministrs Berness 25. janv. no Londonas devies atpakaļ uz Vašingtonu. Amerikāņu delegāciju pilnsapulcē turpina vadīt ASV bij. ārlietu ministrs Stetiniuss.

Maskavas radiofons 23. janv. pārmeta Irānai, ka tās dienvidu daļā vairākas ciltis un bandīti saņemot ārzemju šautenes.

Nirnbergas prāvā Rūdolfs Hess negaidīti pieprasīja starptautiskā militārā tribunāla atlauju būt pašam par savu aizstāvi, jo viņa lidzšinējais aizstāvis izmežģījis kāju un tiesā nevar rādīties. Turpinot nacistu kaŗanoziedznieku individuālo pārkāpumu noskaidrošanu, pēdējās dienās ASV prokurātūras pārstāvji pierādīja Konstantīna f. Neirāta, Rūdolfs Hesa, f. Pāpena un Hansa Friča noziedzīgo lomu un rīcību.

Komūnistu partijas centrālkomitejas propagandas šefs Aleksandrovs Maskavā pazinojis, ka PSRS iedzīvotāju skaits pieaudzis līdz 193.000.000. Komūnistu partijas kontroles komiteja nākamos 2 gados publicēšot Stalina kopotus darbus 16 sējumos.

Pankracas cietumā 22. janv. pakārti 65 g. v. ģen. Oto Blaha un 70 g. v. ģen. Roberts Richtermocs, kuŗus Čechoslovakijas pirmā nacionālā tiesa par valsts nodevību notiesājusi uz nāvi.

The Stars and Stripes

Izceļotājiem ieteic palikt mājās

Parīzes laikraksta „Le Matin" Ņujorkas korespondents ziņo, ka tūkstoši franču, kas vēlas emigrēt uz Savienotām Valstīm, noklūtu zemē, kur nav iespējams dabūt darbu vai dzīvokli un kuŗas nelaimīgie iedzīvotāji ir piespiesti pārtikt no tomātu sulas un cāļu gaļas.

Viņa raksts ir viens tanī serijā, ko laikraksts pasācis sakarā ar visā valstī jauno franču vidū izplatījušos noskaņojumu pamest Franciju, kā dezorganizētu nāciju un laika garam atpalikušu zemi. Korespondents viņiem tomēr ieteic palikt mājās: „Pavadījis vienu gadu Savienotās Valstīs, es nevarēju atrast ne izdaudzināto ledus skapi, ne arī automobili vai dzīvokli. Viesnīcas un mēbeles ir pārāk dārgas, bet mēbelētu dzīvokli nav iespējams atrast. Francūzim būtu jāgul zem kāpnēm." Korespondents tālāk saka, ka franči savā zemē nav apmierināti ar to, ka viņiem jāizpilda dažādas valdības anketas trijos eksemplāros, bet Savienotās Valstīs viņiem tas jādara sešos eksemplāros. „Kaut arī valdības ierēdņi Amerikā ir pieklājīgāki, viņi tāpat nelick jūs mierā", viņš uzsver. „Frančiem te būtu jāmaksā ar dažu centu monetu par automāta sviestmaizi, bet arī tā būs cukurots škiņķis. Skiņķi var ļoti labi ēst, ja var piedzert klāt vīnu, bet Amerikā vīna nav. Un jums nemaz nepatiktu iesākt jūsu maltīti ar tomātu sulu un cāļa gabaliņiem, kas peld vārdā nenosaucamā mērcē." Tā kā Amerikā sagaida, ka tai līdz pavasarim būs 10.000.000 bezdarbnieku, viņš nobeidz, frančiem daudz prātīgāk ir palikt mājās.

The Stars and Stripes

Nodevēji — krievi plēsās kā dzīvnieki, lai nogalinātu paši sevi

Aculiecinieki 22. janv. Dachavā stāstīja, ka pag. sestdien amerikāņu internēšanas nometnē krievu kaŗa gūstek ņi bailēs no atgriešanās pašu nodotajā dzimtenē plēsās kā zvēri, lai iznīcinātu paši sevi.

Sacelties un cīnoties pret amerikāņu sardzi, desmit kaŗa gūstekņiem, kas visi bija mobilizēti vācu armijā vai brīvpratīgi nodevēji, izdevās pašiem sevi nogalināt. Viens vēlāk nomira slimnīcā. Divdesmit citiem, kas sevi nopietni savainoja, slimnīcā tālākas briesmas nedraud.

Kad kaŗavīri ielauzās barakās, kur krieviem bija jāgaida transportēšana mājās, divi no gūstekņiem mēģināja uzšķērst sev vēderus ar izdauzītu logu stiklu gabaliem. Divi no viņiem stāvēja kopā, cirzdami viens otra kaklā. Kāds cits izgrūda galvu caur logu un ar tādu sparu to kratīja, līdz saplīsušie stikli pārgrieza viņa kaklu.

„Tas vienkārši nebija vairs cilvēciski", sacija viens no sargiem. „Kad mēs nokļuvām tanī barakā, tur vairs nebija cilvēki. Tie bija dzīvnieki. Amerikā ņi aši dabuja lejā lielāko daļu no tiem, kas bija pakārušies pie sijām. Kas vēl bija pie samaņas, tie ārprātīgi kaut ko kliedza krieviski, rādīdami vispirms uz sargu šautenēm un tad uz sevi, lūdzoties, lai viņus nošauj.

Pat tad, kad mēs mēģinājām viņiem palīdzēt un nogādājām tos uz slimnīcu, viņi atteicās no iespējas palikt dzīvajos. Kāds no krieviem bija sadūris savas krūtis un, likās, jau izlaida garu, kad mēs viņu novietojām uz nestuvēm un iecēlām smagā automašīnā. Viņš noleca no mašīnas. Pie katras kustības viņam no brūces izšļāca asinis. Militārie policisti nevarēja viņu savaldīt. Divi no viņiem salauza savas kaskas, sitot tam pa galvu."

Vadītājas personas liecināja, ka gūstekņi bija ārprātīgi nikni par to, ka nespēj izdarīt pašnāvību. Viens no krieviem kliedza pilnā balsī un nemitīgi cirta savā kaklā ar nazi, kas bija tik neass, ka ar to viņš spēja tikai skrāpēt ādu.

Nometnes vadība informēja, ka šie 300 krievi ir pēdējie, kuŗus no šejienes sūta prom, lai gan te vēl paliek daudz poļu, rumāņu un bulgāru.

The Stars and Stripes

Mums raksta

Vēl par pastmarkām

Latviešu filatelisti Eslingenā tagad sanāk kopā jau 2 reizes nedēlā: svētdienās no pl. 14—16 (skolas 21. ist., Breitestr. 19) un trešdienās no pl 19 — 21 (Lidotāju skolas 4. ist.). Te pastmarkas apmaina kā Eslingenā dzīvojošie pastmarku krājeji, tā arī no citurienes iebraukušie latviešu filatelisti. — Edgars Stalbovs, Breitestr. 19, Zimm. 34, Esslingen/Neckar, Württemberg (14).

Arī Lācis runā par ārpolitiku

Vilis Lācis uzstājies ar runu, kurā konstatējis, ka Anglijā un Amerikā pastāvot reakcionāras grupas, kas traucējot sadarbību un organizējot jaunu bloku pret Padomju Savienību. Cīņa pret fašismu ar karā izbeigšanos neesot vēl beigusies.

Lācis brīdinājis arī no pašu māju nacionāliem elementiem, kas mēģinot traucēt nākamās vēlēšanas. Tie jāizolējot. Latviešu tauta vienprātīgi nobalsošot par komūnistu un bezpartejisko bloka kandidātiem.

No paveiktajiem atjaunošanas darbiem Lācis minējis: uzcelti tilti pār Daugavu, atjaunotas 3 cukurfabrikas, atklāts tilts pār Lielupi, Liepājā atjaunotas divas tramvaja līnijas, Ķegumā iedarbināta 1. turbīna.

Latvijas paidagoģiskā valodu un literatūras institūta latviešu valodas fakultātes dekāns, pēc „Cīņas" ziņām, ir Atis Ķēniņš. Viņam oktobrī miris vecākais dēls. Radiofonā pēdējā laikā uzstājas Konstance Bērziņa, Edgars Pluksna, Kārlis Štrāls, vijolnieks Kārlis Brikners. Elfrida Pakule precējusies ar Daškovu.

Baltijas šacha turnīrā pirmās vietas sadalījušās šādi: Mikenass (Liet). 14,5 p. (no iesp. 17), Tolušs (Liet.) 13,5, Koblencs (Latv.) 10, Vistaneckis (Liet.) 9 p. Keress turnīrā nav piedalījies.

Sākusi darboties Īpaša Daugavas ekspedīcija, kas pētī jaunu spēkstaciju celšanas iespējas. Ekspedīciju vada inž. Grigorovičs. Pie Drujas iespējams uzcelt 84.000 kwh jaudas spēkstaciju, aiz Jēkabpils un Krustpils 64.000 kwh. Ieskaitot Ķegumu, Latvijas robežās paredzētas pavisam 4 spēkstacijas ar 500.000 kwh.

Zviedru benzīns padomju Latvijai

Kā ziņo Stokholmas „Aftontidningen", zviedru iestādes novembrī devušas eksporta atļauju 3 milj. kg benzīna izvešanai uz Padomju Latviju. Šī darījuma priekšvēsturi laikraksts attēlo šādi:

1939. gada decembrī Gēteborgā pienācis motorkuģis ar benzīnu, ko bija nopirkusi Latvijas finanču ministrija. Šo sūtījumu Zviedrijas valsts apķīlāja un vēlākās sarunās panāca vienošanos, ka no 9000 tonnām benzīna Zviedrija nodod Latvijai 2265 to. Par pārējo daudzumu — 6735 to Zviedrija apņēmās Latvijai piegādāt 6800 to igauņu benzīna. 1940. gadā uz Latviju arī tika nosūtītas 3725 to igauņu benzīna, bet tad sūtījumus pārtrauca. Igauņi paaugstināja cenu par 50 proc., kam Zviedrija nepiekrita. Pēc tam, 1940. gada politisko notikumu rezultātā, visi tālākie darījumi atkrita.

Padomju tirdzniecības misija Zviedrijā tagad pieprasījusi šī parāda nokārtošanu. Latvijas padomju republika bija konstatējusi šo parādu, un tirdzniecības pārstāvniecība septembŗa beigās griezās pie Zviedrijas iestādēm ar pieprasījumu, nodot Latvijai attiecīgu daudzumu benzīna. No zviedru puses gan nāca priekšlikums nokārtot šo jautājumu klīringa ceļā, bet padomju iestādes deklarēja, ka par samaksu naudā nevar būt runas. „Latvju Vārds" Stokholmā

Gūstekņu nometnē Rīgā

Kāds hamburģietis, kas no 1945. g. maija līdz oktobrim bijis krievu gūstā Rīgā, stāsta:

„1945. g. maija sākumā, pēc Vācijas kapitulācijas, krievi mani sañēma gūstā Vęntspilī, pēc kam pārveda uz Rīgu, kur biju līdz oktobŗa beigām. Kopā ar 14.000 citiem vāciešiem biju novietots gūstekņu nometnē pie 1905. gada parka (Grīziņkalna). Strādāju dažādās Rīgas fabrikās un bieži varēju sarunāties ar latviešiem. Ilgāku laiku piedalījos arī Rīgas ielu dzelzceļu atjaunošanas darbos un vēlāk provincē — Rumbulas stacijā.

Rīgā atkal darbojas ielu dzelzceļi. Valdemāra ielas galā pāri Daugavai uzbūvēts jauns lokveidīgs koka tilts, pa kuŗu notiek arī ielu dzelzceļu satiksme. Pilsētā atjaunota elektrība. Pie smagi nopostītā Ķeguma atjaunošanas darbiem strādā vācu gūstekņi. Tagad darbojas arī Latvijas piensaimniecības centrālās savienības piena fabrika Valmieras ielā.

Iedzīvotāji sañem pārtikas kartītes. Dabūt var gan tikai maizi. Domāju, ka tās rīdziniekiem ir pietiekami, jo civiliedzīvotāji paslepšus maizi piegādāja arī vācu gūstekņiem. Gala, tauki, cukurs u. c. jāpērk „melnajā tirgū", kur kukulis maizes maksā 35 rubļu, mārciņa tauku 240 — 400, pusllitrs degvīna 240 un 1 tomāts septembrī 100, bet kilograms kartupeļu 15 rubļu. Pārtikas jautājums vispār loti smags.

Uz Krieviju 1941. gadā izsūtītie latvieši raksta vēstules. Nedaudzas sievietes un bērni atgriezušies Latvijā. Rīgas veikalos pārākumā ir žīdu tautības darbinieki. Vīriešu loti maz, jo gandrīz visi nosūtīti kaut kur darbos." — ts

SPORTS

LCK ieceltais latviešu sporta vadītājs trimdā Alfr. Bērziņš piekritis nodomam martā Lībekā un pēc tam Augsburgā rīkot sacīkstes futbolā, basketbolā un volejbolā starp amerikāņu un angļu joslā dzīvojošiem mūsu tautiešiem. — „Latviešu Vēstneša" redakcija pirms pāris dienām sañēma vēstuli no Latvijas sirmā smagatlētikas darbinieka un 1. Rīgas atlētu kluba goda priekšsēža inž. Kārļa Grauera. Viņš tagad dzīvo Berlīnē, amerikāņu pārvaldītajā pilsētas dalā: Klopstockstr. 37, Berlin-Zehlendorf-West (1). Sabiedroto vienībām ienākot Berlīnē, inž. Grauers darbojies par angļu-krievu tulku, bet tagad atkal strādā savā speciālitātē — tekstilrūpniecības mašīnu nozarē. — Mēzenes nometnes latviešu futbolisti uzvarēja turienes britu karavīru vienību 6:1 (2:1). Mūsu sastāvā bija Vītols (ASK), Hermanovskis (US) u. c. Sacīksti vadīja Brīvkalns (ASK). — Eslingenas lielajā latviešu kolonijā dzīvo kādreizējās Latvijas meistares tenisā M. Vuškalne un M. Zēberga. Pēdējās ģimenē sēras: mirusi meita, kas arī jau bija sākusi sporta gaitas. Bez agrāk minētajiem sporta laudīm Eslingenā vēl mīt Latvijas smagatlētikas sav. bij. pr-dis V. Kāde, Latvijas futbola sav. bij. pr-dis R. Jansons, sporta darbinieki Saraps un Lomanis. No Lībekas šajās dienās tur bija ieradies Latvijas izlases basketbolistu bij. treneris V. Baumanis — Latvijas valsts vienības populārais futbola aizsargs P. Lauks (RFK) pārgājis dzīvot Osnabrikā. Viņš futbolam uzticīgs jau trīsdesmito gadu! — Ar pasaules rekordista Jāņa Dāliņa ievada vārdiem Ķīles LJKS izdevumā, pavairots ar rotātoru, iznācis sporta žurnāls „Starts". Redaktors inž. E. Siliņš. — No Norvēģijas Ziemelvācijā ieradies mūsu bokseris Art. Kleistbergs (VEF), kā adrese tagad: DP Camp, Hersfeld. — Futbola darbinieks N. Kavass dzīvo franču okupācijas joslā un ir latviešu komitejas pr-dis Vangenā, Lindavas tuvumā. — Hanavas latviešu basketbolisti uzvarēja turienes lietuviešus 53:30 (23:10). Spēlēja arī mūsu kādreizējās Eiropas meistarvienības dalībnieks J. Lidmanis (RFK). Šm.

Izdevējs un atbildīgais redaktors — Publisher and Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis.

Sludinājumi

Teodoru Jēriņu un Jāni Jēriņu, apm. 22 g. v., meklē Pēteris Kamars: Latvian Camp, Lauingen/Donau, Bayern (13b).

Edgaru Mitānu meklē Pēteris Kamars: Latvian Camp, Lauingen/Donau, Bay. (13b).

V. v. Vili Čakānu, dz. 02. 31. 3., no Rīgas, **Olgu Čakānu**, dz. 1911. g., no Rīgas, kas 1944. g. bija Bartenšteinā, un **Kārli Krievu**, dz. 1907. g., no Gulbenes, meklē Edgars Čakāns: Latvian Camp, Lauingen/Donau, Bayern (13b).

Frici Rubuli, dz. 1925. g., meklē māsa **M. Žirbule**: 78-e Str. 15, Osnabrück (23).

Par **Jāni Laimonu Baronu**, no Līgatnes, lūdz ziņot māsai **O. Baronai**: Latvian Camp, „Kaiser Wilhelm Kaserne", D. Block 99, Amberg, Oberpfalz, Bayern (13a).

Leģ. **Jāni Bērziņu**, dz. 24. 28. 6., no Carnikavas, kas pag. g. martā atradās Bad Kissingen'as slimnīcā, Würzburg'as tuvumā, meklē **Katrīna Stroda**: Besserer Str. 7, Memmingen, Bayern (13b).

Visvaldi Flinteri, dz. 24. 19. 8., Doles pag., pēd. dz. v. Rīgā, meklē māte **Matilde Flintere**: Jugendherberge, Kaiserstr. 8, Bad Mergentheim, Württemberg (14).

Meitas Ilgu, Rasmu un Ainu Paegles un māsu **Zelmu Tomiņu** no Vecmuižas Spullēm meklē **Arturs un Alma Paegli**: DP Center, Latvian Camp, Kleinkötz b. Günzburg/Donau, Bayern (13b).

Oti-Elmāru Dumpi, dz. 27. 19. 3. no Smiltenes, kas bija vācu aviācijas izpalīgos Rīgā, m. Nometņu iela 16, meklē māte **Anna Dumpe**, DP Center, Fliegerhorst, Bl. 8, ist. 5, Memmingen, Bayern (13b).

Brāli Aleksandru Borizo, dz. 1915. g. Rīgā, bijis „Stralo" šoferis, māsu **Eleonoru Kārkliņu**, dzim. Borizo, dz. 1912. g. ar dēlu **Jāni** un 52 g. v. svaini **Kārli Kraukli** no Jumpravas meklē **V. Borizo**: Gemeinde Jesenwang 35, bei Fürstenfeldbruck, Oberbayern (13b).

Radus un paziņas meklē stud. arch. **Laima Jagara**: Neutorstr. 61, Blomberg (21).

Viktoru Jermoloviču, dz. 1924. g. Kalupē, meklē tēvs **Jānis Jermolovičs**: Firnhaberstr. 87 d, Augsburg, Bayern (13b).

Vīru Richardu Sauli, dz. 04. 7. 6. Rīgā, meklē sieva Olga Saule: Baltic Camp, Dengkofen, Post Mengkofen, Kreis Dingolfing.

Zobārsti Elfrīdu Kochu-Nīci no Rīgas meklē Anna Vosveniece: Latvian Camp, Lauingen/Donau, Bayern (13b).

Dēlu **Augustu Švarcbachu**, dz. 20. 26. 12. Rīgā, dienēja 19. div. latv. artil. pulka štābā, meklē vecāki: **H. Švarcbachs**, Latvian Camp, Rebdorf bei Eichstätt, Bayern (13a).

Meklēju piederīgos. **Jānis Ronis**, dz. 25. 1. 2. Rīgā, no Rīgas, Kuldīgas ielas 30 — 1: Latvian Camp, Kleinkötz bei Günzburg/Donau, Bayern (13b).

Par latv. lidotāju, vēlāk smagās zenītartil. karav. **Vladimiru Putniņu**, dz. 20. 3. 10., laipni lūdzu paziņot tēvam Arturam Putniņam: UNRRA Team 69, Latvian Camp, Oberer Graben 66, Bad Mergentheim, Württemberg (14).

Leontīni Rozentālu, dzim. Lietuvieti, ar meitām **Dagmāru** un **Dainu** meklē māsa **Marija Krūmiņa**: DP Camp 650, „Jugendherberge", Kaiserstr., Bad Mergentheim, Württemberg (14).

Dēlu dižkar. **Viktoru Kalniņu**, dz. 11. 27. 11. Jelgavā, no Rīgas Kēniņu ielas 2—5, bija vltn. Skujiņa orkestŗa mūziķis (oboja), meklē māte **Otilija Kalniņa**: Latvian Camp, „K. W. K.", Bl. D. Zimm. 605, Amberg, Oberpfalz, Bayern (13a).

Žani Rovi, Almu Rovi, dzim. Krolmani, Edgaru, Irenu un Borisu Roves, meklē Verners Rove: Latvian DP Camp 3, Lahde/Weser, Westfalen (21).

Meklēju krustdēlu **Āri** un tā tēvu arch. **Bruno Silzaru** no Jelgavas: **Stefans Bercs**, DP Camp, Northern Barracks, Würzburg, Mainfranken, Bay. (13a).

Sievu **Annu Bušmani**, dz. 07. 3. 9., pēd. dz. vieta Vecaucē, meklē vīrs **Kārlis Bušmanis**: Latvian Camp, Eichfeld 17, Mühldorf/Inn, Oberbayern (13b).

13. 17. 4. **Līvānu pag. dz. Ādamu Lietavnieku** meklē māte **Alvīne Lietavniece**: Latvian Camp, „Paulusstift", Burghauser Str. 11, Neuötting, Oberbayern (13b).

Par dēlu **Imantu Priedēnu**, dz. 27. 30. 8. Liepājā, p. g. marta otrā pusē atradies pie Štetīnes, 3. būvpulkā, 8. rotā, lūdz ziņot mātei **Jūlijai Priedēnei**: Latvian Camp, „Jugendherberge", Kaiserstr. 8, Bad Mergentheim, Württemberg (14).

26. 8. 2. dz. dēlu **Andreju** meklē **Ernests Štrauss** (no Tukuma): Latvian Camp, Lauingen/Donau, Bayern (13b).

Dižkar. **Rūdolfu Rogu**, dz. 14. 29. 6., pēd. ziņas no Bērentas slimnīcas 1945. g. janv., meklē **Lūcija Knēgera**, Entenbachstr. 47, München 9, Oberbayern (13b).

24. 18. 3. Jelgavā dz. dēlu **Marģeri Straumani**, dien. 15. div. 15. kājn. rez. bat-nā, meklē vecāki **Alberts** un **Milda Straumaņi** (no Vilces pag. tautskolas Jelgavas apr.): Latvian Camp, Kleinkötz bei Günzburg/Don., Bayern (13b). Loti lūdz rakstīt arī viņa dienesta biedrus, kas ko zinātu.

Mārtiņu Černovski no Biržiem meklē znots **Bernarts Vīnakalns**: Bismarckstr. 12a, Bad Kissingen, Bayern.

Apm. 38 g. v. ltn. **Robertu Līrumu**, pēd. ziņas 1944. g. okt. no Sophienwald'es, 1918. g. dz. kapr. **Edmundu Mačkaiti**, pēd. ziņas 1945. g. martā no Pomerānijas, un citus draugus un pazīstamus meklē **Alfrēds Līrums**, Entenbachstr. 47, München 9, Oberbayern (13b).

Par šuvēju **Mariju Fedorenoku**, dzim. Puriņu, dz. 07. 15. 7. Ļubotinā, no Rīgas, ar bērniem 15 g. v. **Ņīnu** un 4 g. v. **Aleksandru**, kas no Leipcīgas 1945. g. jūnijā ar amerikāņu transportu aizbraukuši uz Bavāriju, lūdz ziņot **L. Fedorenokam**: Glockengiesserstr. 76, Lübeck (24). 1000 marku pateicības nauda tam, kas pirmais paziņos par šo meklējamo atrašanās vietu.

Musja, Ņīna, Šurik! Jūs meklē papus **Lavriks**. Rakstiet! L. Fedorenoks: Glockengiesserstr. 76, Lübeck (24).

Par bij. leģ. **Verneru Karinu**, dz. 1916. g. Salacgrīvā, kas pag. g. februārī atradās pie Bonnas, lūdz ziņot **P. Smurģim**: Kurzstr. 18, Rottweil, Württemberg (14).

04. 2. 1. Jēkabpilī dz. **Almu Emīliju Viesi**, dzim. Smilktiņu, meklē māsa **Anna Smilktiņa**, Halfinger Str. 33, München 8, Oberbayern (13b).

Par kar. **Ernestu Kolbergu**, dz. 20. 11. 9., no Rīgas, kas 1944. g. jūlijā bija kaujā pie Abrenes (FP 45683), lūdz ziņot sievai **Z. Kolbergai**: Baracke am Filsengleise, Raubling über Rosenheim, Oberbayern (13b).

Teni Treimani, dz. 90. 21. 7., **Olgu Treimani**, dz. 91. 19. 8., **Mirdzu Treimani**, dz. 24. 30. 6., un draugus meklē **Tenis Treimanis**: Latvian Camp, Rendsburg (24).

Par **Elzu Dravnieci**, dz. 01. 19. 6., no Kandavas, lūdz rakstīt māsai **A. Kolbergai**: Baracke am Filsengleise, Raubling üb. Rosenheim, Oberbayern (13b).

Karā zīņotāju Kurzemes frontē **Ervīnu Markovu**, dz. 22. 25. 7. Rīgā, meklē vecāki: Osv. Markovs, Göthe str. 10. Traunstein, Oberbayern (13b).

Sievu **Aleksandru Areli** no Tāmām meklē **Paulis Arelis**: Latvian Camp, Pionier Kaserne, Mittenwald, Bayern (13b).

Brāli **Jāni Stumbru**, dz. 12. 6. 5., meklē **Milda Stepe**, DP Center 69, Schloss 64, Bad Mergentheim, Württemberg

Par dēlu **Gunāru Krauju**, dz. 26. 1. 11. Daugavpilī, dienējis 15. div., no 44. 6. 11. — 45. 16. 1. ārstējies Bērentas k. slimnīcā, lūdz ziņot **Kārlim Kraujam**, UNRRA Team 69, Bad Mergentheim, Württemberg (14).

Dēlu **Leo Kirillovu** meklē **Stepans Kirillovs**, Hotel „Excelsior", Bad Mergentheim, Württemberg (14).

Par vīru **Augustu Kangaru**, dz. 13. 10. 3., lūdz ziņot **Annai Kangarai**, DP Center 69, Schloss 64, Bad Mergentheim, Württemberg (14).

Meža darbiniekus paziņot savas jaunās dzīves vietas lūdz mežu dep-ta bij. direktors **Hugo Upītis**: Central DP Camp, Latvian Camp, Würzburg, Mainfranken, Bayern.

Virsmežzini **Eduardu Avotiņu** no Popes meklē **Anna Vosveniece**: Latvian Camp, Lauingen/Donau, Bayern (13b).

Par leģ. **Guntaru Martinsonu**, dz. 1924. g. Smiltenē, mīļi lūdzu ziņot mātei **Emīlijai Martinsonei**: Haspelstr. 41, Marburg/Lahn.

Par dēlu dižk. Romanu Akmeņkalnu, dz. 24. 3. 3., no Rīgas, pēd. ziņas 45. 4. 4. no Swinemünde's ostas, sirsnīgi lūdz ziņot vecākiem: Karoline Akmeņkalna, Haus 13, Riederau am Ammersee, Obb. (13b).

Mīļie tautieši, karavīri! Ja zināt par manu dēlu **Juri Iljinu**, dz. 21. 11. 11., no policijas pulka „Rīga", Latvijā dzīvoja Silmalas pamatsk. Varakļānos, l. lūdzu ziņot **Irēnai Brokai**: Latvian Camp „Saule", 1. ēkā, 6. ist., Grenzstr. 2, Geesthacht/Elbe vai arī: 1225 DP Assembly Centre, Wentorf, Post Reinbeck, Bez. Hamburg.

Skol. **Eriku Kļaviņu**, dz. 06. 27. 8., no Smiltenes, pēd. dz. v. Sudetijā, meklē **Ilmārs Kļaviņs**: DP Camp „Saule", Grenzstr. 2, Geetsthacht/Elbe (24).

Sievu **Minnu Kokinu**, dz. 1906. g., un meitu **Zelmu**, dz. 32. 6. 1., meklē **Aleksandrs Kokins**: Weilstr. 32/II, Esslingen/Neckar, Württemberg (14).

Ainu Birznieci, dz. 30. 11. 6. Rīgā, kas bija izpalīdze Šķibes Rūķīšos, meklē vecāki **M. un H. Birznieki**: Latvian Camp, Drosselstr. 3-2, Haunstetten, Augsburg, Bayern (13b).

Par **Lidiju Luidmani** no Rīgas, Artilerijas ielas 8-43, lūdz ziņot brālim K. Luidmanim: Latvian Camp, Rebdorf bei Eichstätt, Bayern (13b).

Dēlu **Miervaldi Baltcaru**, dz. 22. 22. 7, pie Jelgavas bija 15. div. Nadziņa ork. mūzikis (Deda), meklē māte **Marija Baltcara**, Bismarck Str. 7, Tüttlingen, Württemberg (14).

Par **Pēteri Jaungaili**, dz. 24. 8. 10. Rīgā bijis pion. skolā Hradiško pie Prāgas, lūdz ziņot māsai **Maigai Jaungailei**, Triesdorferstr. 7, Ansbach, Bayern (13a).

Par leģ. **Jāni Bumbēru** dz. 25. 14. 1. Cēsu apr. Ergļu pag., lūdz ziņot tēvam P. Bumbēram, Latvian Camp, Kleinkötz b. Günzburg/Donau, Bayern (13b).

Jāni Helmutu Alksni, dz. 26. 19. 1. Lielplatonē, meklē tēvs: Latvian Camp, Pionier Kaserne, Mittenwald, Bayern (13b).

Dēlu — gaisa izpalīgu **Eduardu Evaldu**, dz. 27. 4. 4. Valkas apr., Jērcēnu pag., meklē māte **A. Evalda**, DP Assembly Center (Latvian Camp), Lohengrinstr., München, Oberbayern (13b).

Eduardu Tinti, „Rīgas Auduma" bij. direktoru, vai personas, kas par viņu ko zinātu, lūdz atsaukties: R. Keršis, UNRRA Team 119, Aschaffenburg, Bayern.

Par gaisa izpalīgu **Aleksandru Ruču**, dz. 16. 14. 3., pēd. adr. „Lett. K. H. 1 3 Fsch. Offz.-Schule, Berlin-Schönewalde 1, F.-Horst, Post Velten Mark", lūdz ziņot māsai **Gertrūdei Ručai**, Turmstr. 3, Esslingen/Neckar, Württemberg (14).

Edgaru Vinteru, māksl. ak. audz. un **Gvīdo Liepu** meklē māksl. **Hugo Grotuss**, Grosse Allee 39, Dillingen/Donau, Bay. (13b).

„Latviešu Vēstnesis" iznāk divi reizes nedēļā. Atsevišķa numura cena 50 feniņu. Divi mēnešu abonements ar piesūtīšanu mājās vai nometnē maksā 8 markas, pusgada abonements — 20 marku. Tuvinieku meklēšanas sludinājumi, publicējot vienreizēji, 3 markas par meklējamo personu, sludinājuma atkārtojums vēl 2 markas. Pārējie sludinājumi 2 markas par rindu. Pustreknā salikumā 50 proc. dārgāk. — No angļu un franču okupācijas joslas nauda par abonementu un sludinājumiempiesūtāma ierakstītās vēstulēs.

Visa korespondence — vēstules, manuskripti, abonementa un sludinājumu pieteikumi un pasta naudas pārvedumi adresējami: „Latviešu Vēstnesim" (Latvian News Bulletin), Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b). Lai sūtījumi pienāktu ātrāk, ieteicams izlietot ekspressūtījumu iespējas (Eilzustellung). Par laikraksta savlaicigu nesañemšanu vai abonementa pārtraukšanu technisku iemeslu dēļ izdevniecība atbildību nevar uzņemties.

Pēc laikraksta faktisko izdevumu segšanas izdevniecība maksā honorārus par latviešu rakstnieku darbu pirmpublicējumiem, par pastāvīgo un gadījuma līdzstrādnieku korespondencēm un arī par nometņu dzīves ziņojumiem. Neizmantotos manuskriptus autori var sañemt atpakaļ, ja pielikta klāt sev pašam adresēta aploksne ar vajadzīgām pastmarkām.

„Latviešu Vēstneša" peļņas eventuālo tīro atlikumu pēc attiecīgo latviešu organizāciju ieteikumiem izlietos latviešu bēgļu un karaviru aprūpes vajadzībām.

Printed by Manz, Dillingen.